

Programmabegroting 2020-2023

De programmabegroting is dit jaar opgebouwd uit programma's die onderverdeeld zijn in doelen en per doel worden een aantal acties benoemd.

In de voorbereiding bleek dat de acties niet onafhankelijk gezien mogen worden, aandacht aan de ene actie kan invloed hebben op een andere actie die daardoor niet uitgevoerd kan worden.

Kunt u aangeven welke acties afhankelijk van elkaar zijn en hoe wij als gemeenteraad hierop vooraf kunnen sturen?

Wij gaan nu *actiegewijs* in op de begroting. Wij benoemen daarbij alleen die acties die wij als VVD van belang vinden om met voorrang opgepakt te worden.

In programma 1 dat krachtige dorpen nastreeft zien wij bij het eerste doel dat de weerbaarheid van inwoners wil vergroten *lifeskills* en leefstijl coaching genoemd.

De VVD is altijd huiverig over dit soort betuttelende trajecten waarbij de overheid bepaalt wat goed voor een individu is. Hoe voorkomt u betutteling? en hoe bouwt u juist aan keuzevaardigheden? Dit geldt natuurlijk ook voor actie 2 die deze doelen op de scholen uitrolt.

Actie 3 is totaal niet concreet en vooral gevuld met wollige taal.

Het tweede doel wil inwoners actief maken met positieve gezondheid ook de hierbij genoemde acties zijn weinig concreet. Een dorpsgesprek is voor sommige doelen een geschikt instrument maar niet voor het bekendmaken van de positieve gezondheid. Daarvoor is de opkomst bij een dorpsgesprek simpelweg te laag.

Het derde doel is het activeren van onze inwoners tot het nemen van initiatieven, hierbij wil de VVD meegeven dat vooraf aan initiatiefnemers duidelijk gemaakt moet worden wat zij van de gemeente kunnen verwachten in de vorm van geld, ruimte en kennis.

Wat vervolgens opvalt in dit programma dat ondanks de gewijzigde opzet van de begroting onder het kopje *wat mag het kosten* de twee grootste mutaties staan vermeld te weten 55 duizend extra voor de GGD en 40 duizend minder voor het kader positieve gezondheid terwijl juist dat in de doelen en acties benoemd staat.

In programma 2 draait het om participatie, ondersteuning en zorg. Het grootste programma financieel gezien heeft echter maar 1 doel, mensen met een hulpvraag worden sneller, beter geholpen kunnen gemakkelijk terecht en voelen zich gehoord. De VVD is uiteraard voorstander van verbeteringen daar waar die mogelijk zijn. Wat ons wel opvalt dat armoede bestrijding genoemd staat in de acties terwijl er 48 duizend minder aan besteed wordt, kunt u dat toelichten?

In programma 3 gaat het over veiligheid, voor de VVD is een goede veiligheid een voorwaarde. Wij onderschrijven de doelen en ondersteunen de acties, wel vragen wij ons af of de gemeente al deze acties met het gevraagde budget uit kan voeren. Voor de VVD mag daar gerust geld bij.

In programma 4 zijn economie, natuur, toerisme en duurzaamheid samen met cultuur gevoegd. Op het eerste oog een mengelmoes van beleidsterreinen met een grote invloed op de omgeving. Doel 1 is in eerder begrotingen ook genoemd en krijgt nu met 7 actielijnen de diepgang die het in vorige jaren miste. De formulering van het doel: bevorderen van de ruimtelijke en sociale samenhang van de dorpskernen en het buitengebied is dan ook verre van concreet. De onder dit doel geschaarde acties lichten een tipje van de sluier op. Wettelijke taken en gemeentelijke ambities wisselen elkaar af. Binnen dit doel worden grote trendbreuken zichtbaar, grond in het buitengebied wordt niet zonder meer exclusief voor de landbouw gereserveerd. Klimaatdoelen gaan de strijd aan met de verbetering van de bedrijfsstructuur van de individuele agrarische bedrijven. In actie 5 wordt er gezocht naar investeringsdoelen die met de vrijvallende middelen die nu nog opgesloten zitten in de *essent-obbligaties* gedaan kunnen worden. Deze trendbreuk is een interessante, de gemeente begeeft zich van een strak begrensd risicoprofiel naar een veel minder helder risicoprofiel. Feitelijk gaat de gemeente zo op de stoel van de ondernemer zitten. De VVD is daar niet zonder meer voorstander van. De VVD ziet het veeleer als een overheidstaak om private investeringen aan te moedigen, uit te lokken en natuurlijk waar mogelijk en nodig te faciliteren. Als de gemeente dan toch wil investeren, investeer dan in windmolens aan of op zee. De energetische en financiële rendementen zijn hoog en de klimaat doelen worden sneller gehaald.

Ook in actie 7 ziet de VVD niet direct een overheidstaak in de financiering van het tegen gaan van verkrotting, wij zien hier wel een taak op grond van handhaving.

Doel 2 wil bedrijvigheid en werkgelegenheid bevorderen direct in actie 1 bekruipt de VVD de willekeur. U begrenst niet alleen de locatie, in en rondom de voormalige camping het Elfenmeer maar u toetst ook nog de waarde van een ontwikkeling. Vervolgens zien wij geen enkel toetsingskader. Op welke wijze gaat u ontwikkelingen toetsen ten behoeve van actie 1? Welke gemeentelijke steun volgt uit de toets?

Het vervolg in de regionale samenwerking zullen wij met belangstelling volgen zonder verplichtingen en zonder sancties zal het een moeilijke weg blijven. Steeds weer zien wij dat het eigen gewin ook in Roerdalen voorop staat. Op zich is dat een verdedigbaar standpunt maar verwacht dan ook niet te veel van de burens.

Doel 3 is wellicht het belangrijkste en moeilijkste doel voor de middellange en lange termijn: bevorderen van duurzaamheid en invulling geven aan de energietransitie. Ons beeld is dat bedrijven en burgers mijlen voor liggen op de gemeentelijke overheid. Dat is op zich natuurlijk ook prima, inzien van nut, noodzaak en urgentie begint bij het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Een liberaal wacht niet op de overheid maar probeert de overheid op gang te krijgen. Bepaal de omvang van de opgave in de tijd verspreid, inventariseer wat er al gebeurt en verdeel de restant opgave. Zoals eerder al aan gegeven kan met één of twee windmolens op zee de huidige elektriciteitsbehoefte van onze inwoners gedekt worden. Een groter probleem is het warmtevraagstuk en de verdeling van beschikbare energiebronnen. Een punt wat vervolgens onderbelicht blijft in de discussie is het grondstoffen ge- en verbruik. Heeft u daar al gedachten over hoe de gemeente daar aan gaat bijdragen.

Actie punt 2 het vormen van een stimuleringsfonds juichen wij toe. Bedenk wel dat bij een rente van bijvoorbeeld 1,5% er slechts 15000 euro rente binnen vloeit om kosten en risico's van dit instrument te dekken. Probeer aansluiting te zoeken bij andere fondsen waar treasury kennis en kennis van

risicobeheersing al voorhanden is. Bijvoorbeeld de SVn die onze startersleningenportefeuille beheert. Breng daar al dan niet samen met de provincie het verstrekken van duurzaamheidsleningen onder.

Actie 3 is een niet onderbouwde actie maar slechts een constatering . Wat verstaat u onder extra op duurzaamheid inzetten? Ook hierbij wil de VVD nogmaals wijzen op de eindigheid van beschikbare financiële middelen. Zorg bij iedere actie op een vooraf minimaal te behalen rendement voordat er gemeenschapsgeld wordt uitgegeven. Ondersteunend aan de energietransitie die vooral op elektrificatie van energiegebruik ziet denkt de VVD bijvoorbeeld aan het plaatsen van laadpunten in lantaarnpalen, de infrastructuur is immers al aanwezig. Voor het doen van een haalbaarheidsonderzoek naar een dergelijk project zal de VVD een motie of amendement indienen.

Programma 5 woonomgeving, voor veel van onze inwoners misschien wel het programma dat het meest direct en dagelijks invloed heeft op het welbevinden. Het strategisch programma doel is voor de VVD toch nog wat te wollig. Alsof de gemeente weet heeft van de individuele behoefte van onze inwoners en alsof de gemeente bij machte is daarop te sturen. Na jaren van nauwelijks bouw vindt er nu her en daar behoorlijk wat nieuwbouw plaats. Zelfs dan gaat het nog om minder dan 1% van de woningvoorraad. De planvoorraad, een belangrijk sturingsinstrument voor zowel de gemeente zelf als de regio naar andere gemeenten toe laat nog ruim 550 woningbouw eenheden in de plannen zien. Volgens de laatst bekende inzichten zijn deze ruim 550 er toch nog 238 te veel! Aanpassing van de woningvoorraad naar de wens van onze inwoners zal dan ook binnen afzienbare tijd slechts binnen de bestaande woningvoorraad gezocht kunnen worden, deelt het college deze opvatting met de VVD?

De met veel bombarie gelanceerde beleidsregel woningbouwcompensatie heeft slechts één betalende aanvrager tot nog toe opgeleverd. Terwijl deze beleidsregel al bijna 5 jaar actief is...

De VVD denkt dat er te veel plannen op de voorraadlijst staan die verdere ontwikkelingen blokkeren. Wellicht kan een harde ingreep de woningbouw vlot trekken. Plan eigenaren krijgen een relatief korte overgangstermijn waarin ze onderbouwen hoe en wanneer ze hun plannen denken te realiseren, zo niet worden hun plannen geschrapt. Uiteraard dienen juridische consequenties duidelijk te zijn voor zowel plan eigenaar als de gemeente zelf.

Daarna kan bouwvolume aan nieuwe gewenste plannen worden toegekend.

Van de genoemde acties wil de VVD wat dieper ingaan op actie 5. Stimuleren van levensloopbestendig maken van woningen. Hierbij hebben wij vaak een dubbel gevoel, persoonlijke omstandigheden in iemands leven veranderen voortdurend, gepland maar vaak ook onverwacht. Voor iemand die zijn keuzes helder heeft is deze actie prima graag zien wij hieraan bovendien verduurzaming van de woning gekoppeld. Deze twee aspecten in één keer oppakken kan hogere rendementen opleveren.

In actie 6 loopt u vooruit op de afvalnota die nog vastgesteld moet worden, in hoeverre is het haalbaar dat wijzigingen nog door de BsGW meegenomen kunnen worden in de aanslag gemeentelijke belastingen. De VVD pleit net als voorgaande jaren voor een kosten dekkend tarief. Daarbij teken wij wel aan dat inzicht in de financiële aspecten onvoldoende of zelfs helemaal niet in de werkgroep afval geboden wordt. Deelnemers moeten herhaaldelijk navraag blijven doen om gegevens helder te krijgen.

In het overzicht van baten en lasten van dit programma zien wij aan de baten kant een afname van een half miljoen in 2020 oplopend tot een afname van 1 miljoen in 2023. Wat is de oorzaak van deze afname?

Programma 6, mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen heeft qua strategisch programma doel veel raakvlakken met de programma's 1, 3, 4 en 5. De grootste uitgaven zitten natuurlijk in aanleg en onderhoud van weginfrastructuur en het groenbeheer. Dat laatste staat verwoord in doel 2 in dit programma. De laatste actie betreft een kwaliteitsimpuls openbaar groen op bijzondere plekken.

De VVD is van mening dat met de inzet van de reserve toerisme voor dit een mooi resultaat binnen deze actie gerealiseerd kan worden.

Wij zullen dan ook een amendement indienen waarmee dit geregeld kan worden. Duurzaamheid kwam al nadrukkelijk aan bod in programma 4 en wij verwijzen graag naar onze opmerkingen bij dat programma daar waar die ook in dit programma van toepassing zijn.

Programma 7 over bestuur, organisatie en dienstverlening draait helemaal op verbetering. Uiteraard zijn wij niet tegen verbetering maar zoals het in dit programma geformuleerd staat hapert er veel aan de werkprocessen, houding en communicatie binnen en tussen bestuur en organisatie. Deelt u onze zorgen op dit gebied met de VVD? Heeft u wel in beeld wat er goed en fout gaat? Met andere woorden bent u wel in control?

Programma 8 gaat over de algemene middelen die ondanks hun grondslag vrij besteedbaar zijn voor de gemeente. Zoals u van ons gewend bent streven wij naar een zo laag mogelijk lasten niveau voor onze inwoners en bedrijven. Wij zijn zoals bekend mag worden verondersteld van mening dat toerekenbare producten geleverd door een overheid kostendekkend uitgevoerd en in rekening worden gebracht. Zoals ook in voorgaande jaren en bij de jaarrekening en halfjaarrapportages is aangehaald herhalen wij weer onze zorg met betrekking tot de geprognosticeerde opbrengsten van de toeristenbelasting en (erf-)pacht opbrengsten. Ten slotte willen wij over dit programma opmerken dat er opbrengsten verantwoord zijn aan de lasten kant onder treasury, waarom is dat?